

Bölüm

13

Ev Temelli Palyatif Bakım

Dr. Orhan KOÇ, Dr. Kadriye KAHVECİ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) PB'i yaşamı tehdit eden hastalığa bağlı sorunla karşılaşan hastaların ve ailelerinin yaşam kalitesini artıran; erken tanımlama, kusursuz değerlendirmeye, ağrının ve diğer sorunların tedavisini yaparak, fiziksel, psikososyal ve manevi olarak ıstırapı rahatlatan ve ortadan kaldıran bir yaklaşım olarak tanımlamıştır(1). PB hizmetleri, hastane ortamı, poliklinikler, bakım evleri ya da ev ortamlarında sağlanmakta olup özellikle yaşam sonu dönemde temel bir bakım modelidir(2). PB çoğunlukla hastanelerde konsültasyon hizmetleri ve yataklı tedavi birimleri olarak işlev görmektedir. Hastane hizmetlerinin büyümesiyle birlikte PB ciddi hastalığı olan herkes için uygun bir bakım verme modeli olduğu giderek daha çok kabul görmektedir(3). PB ihtiyacının artmasıyla, birçok sağlık sistemi, hastane ve hastane dışında ve evde bakım hizmetlerine erişimin ötesinde PB hizmetlerine erişimi genişletmek için yeni programlar geliştirmektedir(4). Son yıllarda PB hizmetlerinin, kritik hastalığı olan hastaların tanıdan itibaren rutin bakımına entegre edilmesi önerilmektedir(3,5,6). Ayaktan hastalara PB sağlayarak, hastalığın hastalık seyri boyunca ve bakım süresinde hasta ihtiyaçlarını karşılamak için daha uygun hizmetler verilebilir. Ev temelli PB yaşamı sınırlayıcı kardiyak, böbrek ve solunum yolu hastalıkları, HIV / AIDS, kanser ve kronik nörolojik bozukluklar gibi kronik, sağlık sorunları olan, hastaların yaşadığı evde, fiziksel, psikolojik ve manevi ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayan bir bakım yaklaşımıdır. PB konusunda eğitilmiş doktor, hemşire, toplum sağlığı çalışanları ve gönüllülerinde dahil olduğu, multidisipliner bir ekip tarafından yataklı PB programlarına bağlı olarak verilir(7,8). Yaşamı sınırlayıcı bir hastalığa sahip olan hastaların tümü, hastane de izlem ya da tedaviyi gerektirmez ve bu nedenle evde tedavileri devam eden hastalara PB hizmetleride verilebilir(8). Yeni tanı koyulan ciddi hastalık ya da Kronik Kritik Hastalıklar (KKH) olan evde bakım hastaları, PB hizmeti için adaydır. Bu hastaların semptomları yaşam kalitesini etkilemeye başladıkça hastalık yükü

Sonuç olarak: Her türlü kronik yaşamı tehdit eden hastalarda temel bakım, toplum ve ev temelli bakıma PB hizmetlerini entegre eden ulusal sağlık politikalarının oluşturulması ve uygulanması gereklidir.

Kaynaklar

1. World Health Organization definition of palliative care. Available at: www.who.int/cancer/palliative/definition/en. Accessed 28 Decemb, 2018.
2. O'Connor L, Gardner A, Millar L, Bennett P. Absolutely fabulous--but are we? Carers' perspectives on satisfaction with a palliative homecare service. *Collegian (Royal College of Nursing, Australia)* 2009;16:201-9.
3. Rabow M, Kvale E, Barbour L, Cassel JB, Cohen S, Jackson V, Luhrs C, Nguyen V, Rinaldi S, Stevens D, Spragens L, Weissman D. Moving upstream: a review of the evidence of the impact of outpatient palliative care. *Journal of palliative medicine* 2013;16:1540-9.
4. Meier DE, McCormick E. Benefits, services, and models of subspecialty palliative care: UpToDate, 2015.
5. De Lima L, Radbruch L. Palliative care in the global health agenda. *Journal of pain & palliative care pharmacotherapy* 2014;28:384-9.
6. Hughes MT, Smith TJ. The growth of palliative care in the United States. *Annual review of public health* 2014;35:459-75.
7. World Health Organization. 2016. Planning and implementing palliative care services: a guide for programme managers Available at: <http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/250584/9789241565417-eng.pdf?sequence=1> Accessed 28 Decemb, 2018.
8. Labson MC, Sacco MM, Weissman DE, Gornet B, Stuart B. Innovative models of home-based palliative care. *Cleveland Clinic journal of medicine* 2013;80 Electronic Suppl 1:eS30-5.
9. Ventura AD, Burney S, Brooker J, Fletcher J, Ricciardelli L. Home-based palliative care: a systematic literature review of the self-reported unmet needs of patients and carers. *Palliative medicine* 2014;28:391-402.
10. Center to Advance Palliative Care (CAPC). Palliative care in the home: A guide to program design. Available at: https://media.capc.org/filer_public/5e/07/5e070659-e350-4f7e-83a8-096a7e61e7b8/4467_2066_hbcp-final-web.pdf. Accessed 28 Decemb, 2018.
11. Gomes B, Calanzani N, Curiale V, McCrone P, Higginson IJ. Effectiveness and cost-effectiveness of home palliative care services for adults with advanced illness and their caregivers. *The Cochrane database of systematic reviews* 2013:Cd007760.
12. De Lima L, Pastrana T. Opportunities for Palliative Care in Public Health. *Annual review of public health* 2016;37:357-74.
13. Loss SH, Marchese CB, Boniatti MM, Wawrzyniak IC, Oliveira RP, Nunes LN, Victorino JA. Prediction of chronic critical illness in a general intensive care unit. *Revista da Associacao Medica Brasileira (1992)* 2013;59:241-7.

14. Ventura AD. Unmet needs of palliative home care patients and carers: Deakin University, 2014.
15. Brumley R, Enguidanos S, Jamison P, Seitz R, Morgenstern N, Saito S, McIlwaine J, Hillary K, Gonzalez J. Increased satisfaction with care and lower costs: results of a randomized trial of in-home palliative care. *Journal of the American Geriatrics Society* 2007;55:993-1000.
16. Wiencek C, Coyne P. Palliative care delivery models. *Seminars in oncology nursing* 2014;30:227-33.
17. Davis MP, Temel JS, Balboni T, Glare P. A review of the trials which examine early integration of outpatient and home palliative care for patients with serious illnesses. *Annals of palliative medicine* 2015;4:99-121.
18. Kerr CW, Tangeman JC, Rudra CB, Grant PC, Luczkiewicz DL, Mylotte KM, Riemer WD, Marien MJ, Serehali AM. Clinical impact of a home-based palliative care program: a hospice-private payer partnership. *Seminars in oncology nursing* 2014;48:883-92.e1.
19. Sepúlveda C, Marlin A, Yoshida T, Ullrich A. Palliative Care: The World Health Organization's Global Perspective. 2002.
20. Connor S, Bermedo M. Global atlas of palliative care at the end of life London: Worldwide palliative care alliance and world health organization. 2014.
21. Peters L, Sellick K. Quality of life of cancer patients receiving inpatient and home-based palliative care. *Journal of advanced nursing* 2006;53:524-33.
22. Abel J, Sallnow L, Murray S, Kerin M. The National Council for Palliative Care (NCPC). Each community is prepared to help: Community development in end of life care – guidance on ambition six. 2016. Available at: http://www-ncpcorguk/sites/default/files/J1448%20ncpc_strand_6_ART_NCpdf Accessed 15 May 2018.
23. Hudson. PCV guidebook -Supporting a person who needs pall care.pdf. 2017.
24. Hudson P, Remedios C, Zordan R, Thomas K, Clifton D, Crewdson M, Hall C, Trauer T, Bolleter A, Clarke DM, Bauld C. Guidelines for the psychosocial and bereavement support of family caregivers of palliative care patients. *Journal of palliative medicine* 2012;15:696-702.
25. Stajduhar KI, Funk L, Outcalt L. Family caregiver learning--how family caregivers learn to provide care at the end of life: a qualitative secondary analysis of four datasets. *Palliative medicine* 2013;27:657-64.
26. Hudson P, Payne S. Family caregivers and palliative care: current status and agenda for the future. *Journal of palliative medicine* 2011;14:864-9.
27. Yeager A, LaVigne AW, Rajvanshi A, Mahato B, Mohan R, Sharma R, Grover S. CanSupport: a model for home-based palliative care delivery in India. *Annals of palliative medicine* 2016;5:166-71.
28. Brumley RD, Hillary K. The TriCentral palliative care program toolkit. Downey CA: Kaiser Permanente Retrieved 2002;11:03-7.
29. Brumley RD, Enguidanos S, Cherin DA. Effectiveness of a home-based palliative care program for end-of-life. *Journal of palliative medicine* 2003;6:715-24.

30. Meyer H. Changing the conversation in California about care near the end of life. *Health affairs (Project Hope)* 2011;30:390-3.
31. Ciemins EL, Stuart B, Gerber R, Newman J, Bauman M. An Evaluation of the Advanced Illness Management (AIM) Program: Increasing hospice utilization in the San Francisco Bay area. *Journal of palliative medicine* 2006;9:1401-11.
32. Training V. Toolkit for developing hospice and palliative care programs in the Department of Veteran Affairs medical centers, 2001.
33. Beales JL, Edes T. Veteran's Affairs Home Based Primary Care. *Clinics in geriatric medicine* 2009;25:149-54, viii-ix.
34. Calton BA, Alvarez-Perez A, Portman DG, Ramchandran KJ, Sugalski J, Rabow MW. The Current State of Palliative Care for Patients Cared for at Leading US Cancer Centers: The 2015 NCCN Palliative Care Survey. *Journal of the National Comprehensive Cancer Network : JNCCN* 2016;14:859-66.
35. DeCherrie LV, Soriano T, Hayashi J. Home-based primary care: a needed primary-care model for vulnerable populations. *The Mount Sinai journal of medicine, New York* 2012;79:425-32.
36. Cooper DF, Granadillo OR, Stacey CM. Home-based primary care: the care of the veteran at home. *Home healthcare nurse* 2007;25:315-22.
37. Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik: Resmî Gazete, 10 Mart 2005. Available at: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/03/20050310-5.htm> Accessed 10 May 2018.
38. Sağlık Bakanlığınca Sunulan Evde Sağlık Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge, Available at: <https://www.saglik.gov.tr/TR,11271/saglik-bakanliginca-sunulan-evde-saglik-hizmetlerinin-uygulama-usul-ve-esaslari-hakkinda-yonerge.html> Accessed 10 July 2018.
39. Özer Ö, Şantaş F. Kamunun sunduğu evde bakım hizmetleri ve finansmanı. 2012.
40. Tekkanat U, Öztürk E. Özelikli Hizmetler Rapor Bülteni- 2015. In: Kurumu TKH ed. Ankara, 2016. Available at: <https://khgm.saglik.gov.tr/Dosyalar/b01fe355efd1426b8637fab771543b83.pdf> Accessed 10 July 2018.
41. Köse M, Başara B, Güler C, Soyutun İ, Aygün A, Özdemir T. T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2015. Ankara: Sağlık Bakanlığı. Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü 2016.